

ÁKOSI Zsolt

Máramarossziget

1989. december 22. – 1990. május 20.

1989. december 22.

A helyi gyárak dolgozói nagyszámban vonultak ki a főtérre, a Városi Tanács épülete elé. A tömeg betört a székházba, elfoglalta azt és néhányan zászlóval a kézben kimentek az épület erkélyére. Mások a Tanácsházból és a könyvesboltokból kidobálták a kommunista propagandaanyagokat, a Ceaușescut dicsőítő könyveket, amelyeket aztán a főtéren elégettek. Mások az épület bútorait is megrongálták, letépték a függönyöket, sötétítőket. A lenti tömegből többen megszólták ezeket: „Ne romboljatok! A mi munkák az!”. A tömeg a temesvári áldozatok emlékére letérdelt egy imára. Bukarestből még nem érkeztek meg a hírek a diktátor szökéséről. Az épület erkélyéről szónokok intéztek rögtönzött beszédet a lelkes tömeghez.

A hadsereg nem avatkozott az eseményekbe; a határőrség szigeti helyőrségének a parancsnoka, Botârcă Vasile őrnagy parancsára a hadsereg alakulatai estétől biztosították a közintézmények, áruházak, a kórház, a különböző gazdasági egységek működését. A forradalmi megmozdulásoknak nem voltak áldozatai: „Itt semmi különleges nem történt”, fogalmazott Gavril Ardelean őrnagy, a határőrség tisztje.

A forradalom első pillanatától kezdve a Securitate tisztjei (Danciu Radu és Iuga Gheorghe) megadták magukat a határőrség tisztjeinek és nem volt fegyveres ellenállás részükről. A rémhírekkel ellentétben, miszerint megpróbálták megmérgezni a város vizét, nem volt semmilyen mérgezés, a két szekus a laktanyában volt letartóztatva. (Maior Gavril Ardelean: Aici nu s-a întâmplat nimic. *Tribuna Marmăției*. 1989. dec. 31. 2. sz.; Ion Ardeleanu-Pruncu: Carnet de reporter. *Tribuna Marmăției*. 1990. jan. 7. 3. sz.; Comandamentul Garnizoanei Militare. *Tribuna Marmăției*. 1990. jan. 28. 6. sz.)

1989. december 23.

A Nemzeti Megmentési Front (NMF) Muncipiumi Tanácsa, amely a volt pártszékházban jött létre december 22-ről 23-ra virradóan, felhívást intézett a város lakosságához, felszólította

őket, hogy támogassák a Tanács munkáját. A felhívás falragaszokon és a helyi újság első számában jelent meg. A lakosságot nemzeti, vallási vagy politikai hovatartozásától függetlenül felszólították az egységre, a rend helyreállítására, a munka megkezdésére és az első szabad karácsony méltó megünneplésére. Az NMF Ideiglenes Tanácsának tagjai zömében az előző nap megmozdulásainak vezetői, illetve katonatisztek voltak. (*Compatrioți! Tribuna Marmăției*. 1989. dec. 24. 1. sz.)

1989. december 24.

Megjelent a szabad sajtó első terméke Máramarosszigeten, *Tribuna Marmăției* név alatt, amelynek szerkesztői a város ismert személyiségei, Mihai Dăncuș, Echim Vancea, Ioan Ardeleanu-Pruncu, Gheorghe Mihai Bârlea, Ioan Dorel Todea és Vasile Bârlea voltak.

A helyi NMF Ideiglenes Tanácsának tagjai csatlakozási kiáltványt adnak közre, amelyben tudatják, hogy egyetértenek az országos NMF kiáltványának szövegével, csatlakoznak ehhez és megvalósítják a kiáltványban megfogalmazott elveket. Az NMF Ideiglenes Tanácsának elnöke ekkor Ciplea Silviu mérnök, alelnöke pedig Lungu Nicolae a határőrség kapitánya volt. A katonai-védelmi bizottság vezetője Botârcă Vasile őrnagy lett. A Tanács többi tagja: Pop I. Ion nyugalmazott tiszt (rendfenntartási biztos), Doboș Nicolae (ellátási biztos), Sabău Gheorghe alezredes (A Hazafias Gárda vezetője), Iuga Nicolae tanár (kulturális ügyek), Cupcea Mircea ügyvéd (törvénykezés és közigazgatás), Hanganu Dorel tanító (tanügy), Cristea Teodor kapitány (a Védelmi bizottság helyettes vezetője), Holunga Marcel mérnök (titkár). (*Proclamație de adeziune. Tribuna Marmăției*. 1989. dec. 31. 2. sz.)

1989. december 25.

19 órai kezdettel a református lelkészi hivatalban megalakult az RMDSZ Máramarosszigeti Szervezete. Az alakuló gyűlést egy szervezőbizottság irányította, amelynek tagjai között találjuk Zonda Attilát (az első elnök), Villand Ernőt, Takács Jánost, Várady Lászlót, Sipos Istvánt, Román Jánost, Deák Jánost, Szöllőssy Mártát, Szabó Zoltánt stb. (összesen 32 aláírás). Az alakuló gyűlésen meghívottként részt vettek román anyanyelvű személyek is, mint például dr. Balea Ștefan. Az alapító okirat aláírói kinyilatkoztatták támogatásukat a demokratikus változásokért, közösséget vállaltak az NMF nyilatkozatával. Célkitűzésként említik meg az együttműködést az ország összes állampolgárával „a szabad és demokratikus Románia felépítéséért”, az RMDSZ akciótervének megvalósítását és általában a

máramarosszigeti magyar anyanyelvű lakosság érdekképviseletét. A nyilatkozat román nyelvű fordítását eljuttatták a helyi román sajtónak is. (A máramarosszigeti RMDSZ alapító nyilatkozata és időrendi tagnyilvántartása.; Uniunea Maghiarilor Democrați din România – Organizația Sighetul Marmației, Declarație de Constituire. *Tribuna Marmației*. 1989. dec. 31. 2. sz.)

1989. december 26.

Reggel 9 órakor az RMDSZ képviselői bejelentették a municípiumi Nemzeti Megmentés Forradalmi Tanácsánál a szervezet megalakulását és bejegyezték azt. Ideiglenes irodahelyiséget rendeztek be az RMDSZ számára a 9. számú Általános Iskolában, ahol megindulhatott a érdekvédelmi szervezet tevékenysége. Az RMDSZ megbízottai plakátokat és beiratkozási nyilatkozatokat nyomtattak ki a helyi nyomdában és megszervezték az iroda egész heti ügyeletét. (Az Ideiglenes Intéző Bizottság jelentése az RMDSZ első Közgyűlésén – 1990. jan. 8., Stúdió terem.)

1989. december 27.

A város magyar fiataljainak segítségével megindult a falragaszok, plakátok kihelyezése. Az RMDSZ ideiglenes irodájában megkezdődött a tagok beiratkozása. Önkéntes segítők terepmunka során tovább bővítették a taglétszámot. (Az Ideiglenes Intéző Bizottság jelentése az RMDSZ első Közgyűlésén – 1990. jan 8., Stúdió terem.)

1989. december 28.

A máramarosszigeti RMDSZ Ideiglenes Intéző Bizottságának tagjai segítségével megalakultak az RMDSZ técsői és hosszúmezői helyi szervezetei. Aknasugatagon nem járt sikerrel a kezdeményezés, mivel nem volt megalakulva az NMF helyi bizottsága. Folytatódott a tömeges beiratkozás az RMDSZ soraiba. (Az Ideiglenes Intéző Bizottság jelentése az RMDSZ első Közgyűlésén – 1990. jan. 8., Stúdió terem.)

1989. december 29.

Az RMDSZ irodai felszereléseket kapott a Nemzeti Megmentés Forradalmi Tanácsa jóvoltából. Ugyanekkor az RMDSZ képviselői ígéretet kaptak egy írógépre és egy végleges

irodahelyiségre vonatkozóan. (Az Ideiglenes Intéző Bizottság jelentése az RMDSZ első Közgyűlésén – 1990. jan. 8., Stúdió terem.)

1989. december 29.

Megalakult a Máramarosi Ukránok Szervezetének helyi kezdeményező bizottsága. Egy nappal korábban, Nagybányán történt meg a szervezet megyei szintű megalakítása. A szervezőbizottság tagjai szolidaritásukat fejezték ki az egész román néppel és csatlakoztak az NMF platformjához. Az ukránok szervezete mozgósítani kívánta az ukrán anyanyelvű lakosságot a forradalom vívmányainak konszolidálása érdekében. Ugyanakkor kinyilvánította elhatározását, hogy az ukrán anyanyelvű lakosság érdekeit fogja képviselni a továbbiakban. (Declarație de Constituire. *Tribuna Marmației*. 1990. jan. 7. 3. sz.)

1989. december 30.

Elkészült a máramarosszigeti RMDSZ sajtó, hivatalos pecsétje. Továbbra is folytatódott a tagok tömeges beiratkozása az ideiglenes irodahelyiségben. Létrejött az Ideiglenes Városi Tanács intézménye, ahova először került be magyar nemzetiségű tag, az RMDSZ-t képviselő Szöllőssy György személyében. A 27 tagú testület tagjai között továbbra is sok katonatiszt szerepelt: Cristea Teodor kapitány, Botârcă Vasile őrnagy, Lungu Nicolae kapitány, Sabău Gheorghe alezredes, Andrei Constantin alezredes. Az Ideiglenes Városi Tanácson belül munkabizottságok alakultak: 1. Újjáépítési és gazdaságfejlesztési bizottság, 2. Jogi és közigazgatási bizottság, 3. Ifjúsági bizottság, 4. Kulturális, művészeti és tanügyi bizottság, 5. Egészségügyi és természetvédelmi bizottság, 6. Közbiztonság-fenntartási és polgári jogok biztosításának bizottsága, 7. Ellátási, kereskedelmi és forgalmazási bizottság. Eddig a napig 7 325 000 lej adakoztak a szigeti polgárok a Libertatea számlára. A sajtóból továbbra az is kiderül, hogy az iskolák nincsenek felkészülve a hidegre. Az 1. számú Iskola például csak 10 800 lej kapott fűtésre 1989-ben, míg 1983-ban ez az összeg 26 000 lej volt. (Comunicat. *Tribuna Marmației*. 1990. jan. 7. 3. sz.; Știri: Aflăm de la... *Tribuna Marmației*. 1990. jan. 7. 3. sz.; Atenție! *Tribuna Marmației*. 1990. jan. 7. 3. sz.)

1990. január 3.

A munkaszüneti napokat felhasználva az RMDSZ tagnyilvántartásának regisztereit naprakészre hozták és folyt a szervezőmunka a forradalom utáni első magyar újság

megalakulása érdekében. Sikerült a *Máramarosszigeti Napló* technikai és anyagi feltételeit biztosítani, miután megegyeztek a nagybányai Nyomdaipari Vállalat vezetőivel. (Az Ideiglenes Intéző Bizottság jelentése az RMDSZ első Közgyűlésén – 1990. jan. 8., Stúdió terem.)

1990. január 4.

A katolikus parókián tartott munkaülésén a máramarosszigeti RMDSZ Ideiglenes Intéző Bizottsága előkészítette a január 8-ra tervezett Közgyűlést. A munkagyűlésen megvitatták az alapszabályzat tervezetét, a szakbizottságok tagjainak javasolt listáját, a közeljövőben érkező segélyek szétosztásának módjait. Ezzel kapcsolatban elhatározták azt, hogy a gyógyszerek nagy része a kórházba kerül egyenesen, a többi segélyt pedig egy fogadóbizottság veszi át. A segélyek raktározására a Szakszervezeti Székházban kerülhetett sor. A Közgyűléssel kapcsolatban elhatározták, hogy azt egy 5 tagú prezídium vezesse. Elhatározták, hogy a közgyűlést Mazalik Alfréd nyitja meg és ő vezeti le a választásokat is. Felkérték a lelkészeket a közgyűlés kihirdetésére a templomokban. (A máramarosszigeti RMDSZ Ideiglenes Intéző Bizottsága munkaülésének 1. számú jegyzőkönyve. 1990. jan. 4.)

1990. január 6.

Megjelent a *Máramarosszigeti Napló* első száma 2 oldalas terjedelemben. Szerkesztői Mazalik Alfréd, Román János és Rozsnyai Bálint voltak. A szerkesztőség tagjai Máramarossziget soknemzetiségű lakosságának nevében köszönetüket fejezték ki a Magyarországról érkezett adományokért (az adományokat küldték: Ócsa nagyközség katolikus és református egyházfelekezetei, a baptista gyülekezet, a nagyközség tanácsa, az SZDSZ és a Kisgazdapárt helyi szervezetei, magánszemélyek, valamint Záhony, Mándok, Tiszamogyorós és Tiszaszentmárton önzetlen lakossága) (Köszönetnyilvánítás. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. jan. 6. 1. sz.)

1990. január 6.

Megérkezett Máramarosszigetre a Budapest VII. kerületének MDF-küldöttsége, amely kimondottan a máramarosszigeti RMDSZ címére hozott adományokat, irodai felszereléseket, azzal a kikötéssel, hogy a szállítmányt az arra rászorulóknak osszák ki, nemzetiségre való tekintet nélkül. A szállítmányt az RMDSZ 15 tagú bizottsága a helyi Nemzeti Megmentési

Tanács 3 képviselője jelenlétében vette át. Az adományokat katonai és munkásőrségi fegyveres őrizet alatt a Szabad Szakszervezetek városi székházában helyezték el. (Az Ideiglenes Intéző Bizottság jelentése az RMDSZ első Közgyűlésén – 1990. jan. 8., Stúdió terem.) Az MDF küldöttségének tagjai a következő személyek voltak: Vigyázó István, Jászai József, Íjgyártó István, Patay Tibor, Lukács Katalin és Kárai Imre. (Az MDF VII. ker. szervezetének adományozási okirata. Máramarossziget, 1990. jan. 6.)

1990. január 7.

Az RMDSZ Ideiglenes Intéző Bizottsága rendkívüli ülésén döntöttek a magyarországi segélyek elosztásáról. Eszerint a gyógyszerek és orvosi műszerek a városi kórházba kerülnek, a ruhákat az Árvaháznak juttatják, a könyvek és folyóiratok az RMDSZ-nek maradnak, a többi csomagoként szétosztják. Sikerült befejezni a másnapi Közgyűlés megszervezését és elkészíteni a dokumentációt. A máramarosszigeti RMDSZ-nek ekkor kb. 1700 tagja volt. (A máramarosszigeti RMDSZ Ideiglenes Intéző Bizottsága munkaülésének 2. számú jegyzőkönyve. 1990. jan. 7.)

1990. január 8.

Lezajlik máramarosszigeti RMDSZ első Közgyűlése a Stúdió teremben. A Közgyűlést Mazalik Alfréd nyitotta meg, a több mint 700 jelenlevő RMDSZ-tag előtt. Felolvasták a máramarosszigeti RMDSZ-szervezet Alapító Nyilatkozatát, az országos szövetség célkitűzéseit, Zonda Attila ismertette a szervezeti szabályzat tervezetét, Deák János pedig beszámolt az Ideiglenes Intéző Bizottság megalakulása óta elvégzett munkájáról. (A január 8-án megrendezett máramarosszigeti RMDSZ első Közgyűlésének 3. számú jegyzőkönyve.)

A Közgyűlés egyhangúlag választotta meg Zonda Attilát a máramarosszigeti RMDSZ elnökének. A szakbizottságok tagjait, bizottságonként 10–20 fővel, kevés ellenszavazattal fogadták el. A következő 6 szakbizottságot állították fel: 1. Nemzetiségi, szociális és emberjogi bizottság, 2. Tanügyi bizottság, 3. Sajtóbizottság, 4. Kulturális, sport és propaganda bizottság, 5. Adminisztratív és Gazdasági bizottság, 6. Ifjúsági bizottság.

A gyűlésen felszólalt Iuga Nicolae, a helyi NMF képviselője, aki támogatásáról biztosította az RMDSZ-t és felkérte a Közgyűlést, hogy tegyen javaslatot – egy magyar mérnök személyében – a polgármester-helyettesi tisztség betöltésére. A Közgyűlés egyhangúan Zahoránszky Mihály mérnököt választotta meg a tisztségbe. (Román János: Beszélgetés

Zahoránszky Mihállyal, Máramarossziget polgármester-helyettesével. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. jan. 23. 2. sz.)

1990. január 9.

A Városi Tanács ülésén megválasztották a városi vezetőtestület tagjait: Morcovescu Stelian polgármester, Zahoránszky Mihály alpolgármester, Paraschiv Dragoş titkár. A vezetőség tagjai voltak még: Şteţ Grigore, Haidu Valentin, Ardelean Gheorghe és Condrat Mihai. Szöllőssy György RMDSZ városi tanácsos felszólalásában támogatta a polgármester és alpolgármester megválasztását, a 2300 RMDSZ-tag nevében. (Ion Ardeleanu-Pruncu: Alegerea noului organ administrativ al municipiului nostru. *Tribuna Marmăţiei*. 1990. jan. 14. 4. sz.)

1990. január 10.

Az RMDSZ választmányi gyűlése kijelölte a szakbizottságok vezetőit a következő összetételekben: 1. Nemzetiségi-emberi jogi valamint szociális szakbizottság: elnök Sebestyén Magdolna, alelnök dr. Árvay György, titkár Takács János; 2. Tanügyi bizottság: elnök Deák János, alelnök Bende István, titkár Zaharánszki Ibolya; 3. Sajtóügyi bizottság: elnök Román János, alelnök Rozsnyai Bálint; 4. Kulturális, Sport és Propaganda Bizottság: elnök Váradi László, alelnök Sebestyén László, titkár Balázs Mihály; 5. Adminisztratív-statisztikai és demográfiai bizottság: elnök Fornvald Miklós, alelnök Gáspár Árpád, titkár Villand Ernő; 6. Ifjúsági bizottság: ideiglenes képviselők Balogh Levente és Burlacu Călin. Ezen a gyűlésen határozták meg a máramarosszigeti RMDSZ szervezeti felépítését. Eszerint a következő testületek működnek: Közgyűlés, Választmány, Vezetőségi Tanács, Elnökség és ezekhez csatlakozik a választott elnök. (A Választmányi Gyűlés 4. számú jegyzőkönyve. 1990. jan. 10.)

1990. január 11.

A Kunhegyes Város Hazafias Népfront Szervezete egy telexben értesítette a máramarosszigeti RMDSZ-t, hogy testvérvárosi kapcsolatot szeretnének létesíteni Máramarosszigettel és az RMDSZ-t kérték fel arra, hogy értesítsék a helyi NMF vezetőit. (A kunhegyesi Hazafias Népfront telexüzenete. 1990. jan. 11.)

1990. január 11.

Zonda Attila RMDSZ-elnök egy tiltakozást küld a *Bányavidéki Új Szó* szerkesztőségének, amelyben kihangsúlyozza, hogy a máramarosszigeti RMDSZ elutasítja a nagybányai szervezet azon határozatát, hogy önmagát megalakulása óta megyei szervezetnek tekinti. A megyei szervezet megyei alakuló ülésén nem voltak jelen sem a máramarosszigeti, sem a környező községek szervezeteinek képviselői és megkérdezésük nélkül választottak közülük tagokat a megyei gyűlésbe. Továbbá Zonda Attila kijelenti, hogy a máramarosszigeti RMDSZ 3011 tagot számlál és a környező községekkel együtt a tagság létszáma 4000 fő körül mozog (az újság állításával szemben, amely szerint a máramarosi RMDSZ-nek közel 1000 tagja lenne) (Zonda Attila máramarosszigeti RMDSZ-elnöknek a *Bányavidéki Új Szó* szerkesztőségének címzett tiltakozó levele. 1990. jan. 11.)

1990. január 12.

Megalakult a Keresztény-Demokrata Nemzeti Parasztpárt máramarosszigeti szervezete. A megválasztott vezetőség összetétele: Nuțu Roșca elnök, Florian Lică és Gh. Petrovai alelnökök, Igna Viorel titkár, Opreș Mihai szervezési titkár. (*Tribuna Marmarășiei*. 1990. jan. 14. 4. sz.)

1990. január 13.

A reggeli órákban zajlott le a Fafeldolgozó Kombinát munkásainak megmozdulása, ahol a gyár munkásai követelték azt, hogy az új vezetőség jelenjen meg előttük és a tagjai mutassák be életrajzukat. A munkások előzőleg leváltották a gyár 2. számú részlegények vezetőjét, Petrache mérnököt. Az új vezetőség tagja Moiş Ionel mérnök, az NMF gyári tanácsának vezetője, arra kérte az összegyűlt munkásokat, hogy fegyelmezetten vegyenek részt a munkában és bejelentette azt, hogy a kombinát nyugat-németországi partnere (az IMK) segélyeket küldött, amelyeket ki fognak osztani a sokgyerekes családok között. A munkások tudni szerették volna, hogy mi történt a Libertatea számlára befolyt pénzzel. (Mitingul muncitorilor de la C.P.L. *Tribuna Marmarășiei*. 1990. jan. 14. 4. sz.)

1990. január 15.

Nagybányán megválasztották az NMF megyei tanácsát és végrehajtó bizottságát, amelyben helyett kapott két szigeti képviselő is: Iuga Nicolae és Hărănguș Vasile. (Comunicat. *Tribuna Marmarășiei*. 1990. jan. 21. 5. sz.)

1990. január 15.

A máramarosszigeti RMDSZ Elnökségi ülése meghallgatta a marosvásárhelyi országos tanácskozáson részt vett küldöttség jelentését. A tanácskozás fő eredménye az, hogy a szigeti szervezet fogja a továbbiakban képviselni a történelmi Máramarost, míg a nagybányai szervezet a Gutinon túli részekért felel. Elhatározták egy szakzerű könyvelés elindítását és orvosolni próbálták a segélyek elosztásának hiányosságait. (A máramarosszigeti RMDSZ elnökségi ülésének 5. számú jegyzőkönyve. 1990. jan. 15.)

1990. január 16.

Az RMDSZ vezetőségi ülésén megvitatták a helyi NMF városi ülésén kitört vitát, amikor Nyisztor Pétert nacionalistának bélyegezték, mert felszólalásában magyar alpolgármestert kért a város vezetőségébe. Nyisztor Péter indítványát támogatásáról biztosította a vezetőségi tanács. A *Máramarosszigeti Napló* megjelenésének nehézségeiről is esett szó a tanácskozáson, például arról, hogy a lap nincs bejegyezve, helyben nem lehet kinyomtatni és ezért úgy határoztak, hogy a lap a *Nagybányai Új Szó* betéteként jelenjen meg. A tanügyi bizottságnak feladatául tűzték ki, hogy hirdesse a lehetőséget, miszerint a román tagozaton tanuló magyar diákok átiratkozhatnak magyar tagozatra. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi ülésének 6. számú jegyzőkönyve. 1990. jan. 16.)

1990. január 16.

Az iskolákban megkezdődött a felkészülés a második harmadévre. Eltávolították a folyósokról, tantermekből a kommunista jelképeket, de az ellátási gondok nagyban nehezítették a munkát. Az iskolákból hiányzik a fűtés, a bútorok, padok régiek és elhasználtak. Néhány iskolában hullik a mennyezet a tantermekben, nem működnek az illemhelyek, fogytán a tűzifa. A tanári karban nagy a feszültség, mert a napokban választják meg az iskolák új vezetőseit. (Ion Ardeleanu-Pruncu: Școlile la prima lecție de democrație. *Tribuna Marmarășiei*. 1990. jan. 21. 5. sz.)

1990. január 17.

Megjelenik a helyi RMDSZ-szervezet felhívása, amely felhívja a szülők figyelmét arra, hogy óvodás és iskolás gyermekeiket beíráthatják magyar tagozatra a szervezet irodájában. Később a *Máramarosszigeti Napló* is közölni fogja a felhívást. Az RMDSZ-irodában továbbra is várják az érdeklődőket, ahol már folyóirat kölcsönző is nyílt. (Az RMDSZ január 17-ei felhívása.)

1990. január 17.

Létrejött a Román Ökológiai Mozgalom máramarosszigeti szervezete, amely legfőbb céljának a környezetvédelmet hirdette meg. Tagjai felhívták a város vezetőségének, a lakosságnak és a gazdasági egységeknek a figyelmét, hogy az évtizedek óta tartó környezetrombolás nem folytatódhat tovább. A szervezet máramarosszigeti fiókjának vezetői: Verdeş Mihai tanár, Béres József és Grad Mihai muzeográfusok. (Béres Iosif: Pro natura. *Tribuna Marmaşiei*. 1990. jan. 21. 5. sz.)

1990. január 18.

Zonda Attila RMDSZ-elnök kérvényt nyújt be a Dragoş Vodă Líceum vezetőségéhez, amelyben magyar anyanyelvű tanárokat kér több tantárgy tanításához: Románia történelme és földrajza, Anyagok vizsgálata stb. (Zonda Attila elnök a Dragoş Vodă Líceum vezetőségéhez 1990. január 18-án intézett kérvénye.)

1990. január 18.

A gyümölcsök és zöldségek városi lerakatának (CLF – Centrul de Legume și Fructe) dolgozói délben abbahagyták a munkát és követelték, hogy részt vehessenek a helyi NMF-vezetőség megválasztásában, valamint szorgalmazták a szezonmunkások helyzetének tisztázását és jogaiknak a tiszteletben tartását. Pop Vasile mérnök lemondott a vállalat igazgatói tisztségéből, helyére Chindriş Alexandru került, miután a régi igazgató a katonaság segítségét kérte. Kérését azzal indokolta, hogy a munkások fel akarják gyújtani a raktárt. A helyszínre érkezett a városi NMF képviselője és a választások rendben lezajlottak. A kedélyek megnyugvása után a munkások felvették a munkát. (La C.L.F. se lucrează! *Tribuna Marmaşiei*. 1990. jan. 21. 5. sz.)

1990. január 23.

Megjelent a *Máramarosszigeti Napló* második száma 4 oldalas terjedelemben. A lap beszámolót közöl a Marosvásárhelyen lezajlott januári országos RMDSZ-találkozóról. Ugyanitt Zahoránszky Mihály alpolgármestert faggatják a munkájáról. Zahoránszky szerint a legnagyobb gondot a munkahelyek biztosítása okozza. Sok kérelmet kap a városháza tartós használatú cikkekre, lakásokra. Gondok vannak a közellátással és ezért még mindig jegyre adnak bizonyos élelmiszereket. (Román János: Beszélgetés Zahoránszky Mihállyal, Máramarossziget polgármester-helyettesével. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. jan. 23. 2. sz.)

1990. január 23.

Folyamatosan érkeznek a segélyszállítmányok a városba. Az MDF január eleji szállítmányának egyik kísérőjével, Jászai Józseffel közöl az újság egy hosszabb interjút. Jászai József szerint az adományok legnagyobb része magánadakozásból gyűlt össze. Élelmiszert, ruházatot, könyveket és folyóiratokat, gyógyszert hoztak, az RMDSZ részére pedig 3 írógépet. (Rozsnyai Bálint József: Emberszeretetből. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. jan. 23. 2. sz.)

1990. január 27.

A máramarosszigeti RMDSZ képviselőiben Zonda Attila, Mazalik Alfréd, Deák János és Villand Ernő részt vesznek a rónaszéki RMDSZ választásain. Felvetődnek különböző problémák, mint a magyar iskola visszaállítása, a *Máramarosszigeti Napló* megjelenése, a falu önállósodása Felsőrónától, az RMDSZ érdekvédelmi szerepe, az összefogás és közös munka gondolata. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. január 28.

A máramarosszigeti RMDSZ választmányi gyűlése tiltakozó táviratot fogalmaz meg, amelyben elítéli Pálfalvi Attila egyetemi tanár leváltását a tanügyminiszter-helyettesi állásából. A táviratot az NMF országos elnökének, Ion Iliescunak, a *Romániai Magyar Szónak* és az *Adevărul* című román újságnak küldik el. (A máramarosszigeti RMDSZ választmányi gyűlésének 7. számú jegyzőkönyve. 1990. jan. 28.)

1990. január 28.

A helyi román újságban felhívják a lakosság figyelmét, hogy ne rongálják meg a telefonkészülékeiket lehallgatókat keresve bennük, mert nincs ott semmi. (Sorin Neamțu: Nu distrugeți telefoanele. *Tribuna Marmăției*. 1990. jan. 28. 6. sz.)

1990. január 28.

Botârcă Vasile őrnagy, a határőrség parancsnoka szerint a laktanyában nincsenek besúgólisták és kéri a lakosságot, hogy ne keresse náluk azokat. A hadsereg alakulatai kivonultak városból, mivel minden a normális kerékvágásba került. (Maior Botârcă Vasile: Comandamentul Garnizoanei Militare. *Tribuna Marmăției*. 1990. jan. 28. 6. sz.)

1990. január 28.

Az utóbbi napokban megválasztották az iskolák új vezetőit. A magyar tagozatos iskoláknál az eredmény a következő volt: 9. számú Általános Iskolában igazgató Mărculescu Alexandru, aligazgató Takács Zsuzsanna, a Dragoș Vodă Líceumban pedig igazgató Fánгли Antal, aligazgató Mărculescu Adela. (Rezultatele alegerilor din școli. *Tribuna Marmăției*. 1990. jan. 28. 6. sz.)

1990. január 28.

A helyi NMF-tanács betiltotta a szeszes italok árusítását a piacokon és felkérte a gyárak NMF-tanácsát, hogy támogassák a polgármesteri hivatal által küldött emberek munkába állítását. (Aflăm de la Consiliul Frontului Salvării Naționale. *Tribuna Marmăției*. 1990. jan. 28. 6. sz.)

1990. január 31.

A máramarosszigeti RMDSZ választmányi gyűlésén a magyar tanügy helyzetéről, a visszarendeződés veszélyéről, a *Máramarosszigeti Napló* körüli nehézségekről, a székház kérdéséről esik szó. Szóvivőt választ a testület Mazalik Alfréd személyében. Dr. Kalmár Géza az 1848-as forradalom hőseinek, Asztalos Sándor és Móricz Samu tiszteletére készült emlékmű visszaállítását szorgalmazta. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 8. számú jegyzőkönyve. 1990. jan. 31.)

1990. február 1.

Az RMDSZ vezetősége nevében Zonda Attila elnök kérvényt nyújt be a megyei törvényszékhez, amelyben a *Máramarosszigeti Napló* engedélyezését kéri. (Az RMDSZ a megyei törvényszékhez intézett 13/01.02.1990. számú kérvénye.)

1990. február 7.

A máramarosszigeti helyi RMDSZ vezetőségi gyűlésén elhatározzák a különválást a nagybányai szervezettől. Ennek érdekében nyilatkozatot fogalmaznak meg, amelyet eljuttatnak Bukarestbe és a sajtóhoz. Felhatalmazzák Mazalik Alfrédot, hogy kapcsolatot építsen ki a budapesti Gépgyárral, amely segítséget ígért az RMDSZ-nek. A máramarosszigeti RMDSZ és az MDF Budapest VII. kerületi szervezete közötti együttműködési tervet felolvassák a gyűlésen. A tanügyi bizottság jelentése után akciótervet fogadnak el, amelynek 3 lépcsője: 1. az iskola engedélyezése, 2. az épület megszerzése és 3. a tanerő biztosítása. 3 küldöttet választanak az NMF helyi tanácsába: Zonda Attila, Deák János, Mazalik Alfréd. (a máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 9. számú jegyzőkönyve. 1990. febr. 7.)

1990. február 10.

Az RMDSZ-szervezetek megyei találkozásán elhangzott az, hogy Máramarosszigeten kb. 565 magyar iskoláztatást igénylő tanulóra lehet számítani az 1990–1991-es tanévre. Gondot okoz viszont a tanerőhiány. Határozat született a magyar személyiségek szobrainak, emléktábláinak a visszaállításáról, a sírjaiknak a felkutatásáról és rendbehozataláról. Ismeretterjesztő előadások, vetítések megtartását javasolták a témában. Kapcsolatok létrehozását határozták el a német, illetve ukrán szövetségek vezetőivel és a técsői Hollósy Simon Körrel. Deák János felszólalásában beszélt a régi beidegződések elhagyásáról, kihangsúlyozta az ígérek és megállapodások betartásának fontosságát a máramarosszigeti és nagybányai szervezetek között. Elhatározták a megyei vezetőség összetételét: 1 elnök, 2 alelnök és 1 titkár. Nagybányáról Leopold László elnök és Csíky Sándor alelnök, a máramarosszigeti tagokat később választják meg. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. február 14.

A megyei választási gyűlésen Zonda Attila képviseli a máramarosszigeti RMDSZ-t, ahol a Gutinon túli területek 2 vezetői helyet kapnak, alelnöki és titkári pozícióban. A *Máramarosszigeti Napló* továbbra sem jelenhet meg önállóan, ezért szükséges a kapcsolat fenntartása a nagybányaiakkal. Javaslatot fogadnak el arra, hogy továbbra is szorgalmazzák a máramarosszigeti szervezet függetlenségét és kérik egy megyei koordináló bizottság létrehozását. Határozat születik arról, hogy a jövőben a MADISZ vezetői vegyenek részt a vezetőség ülésein. Utcát neveznek el a közeljövőben 4 magyar személyiségről: Szilágyi István, Prielle Kornélia, Asztalos Sándor és Leövey Klára, valamint lépések történtek az 1848-as emlékmű eredeti szövegével való visszaállítására. Megegyezés született a farsangi bál szervezésével kapcsolatos teendőkről. Szabó Maák Sándor javaslatára találkozót határoztak el a Parasztpárt vezetőivel, ahol az RMDSZ-t egy Deák János vezette delegáció képviselje (másnap elhalasztották). (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 10. számú jegyzőkönyve. 1990. febr. 14.)

1990. február 17.

Este 6-tól reggel 4-ig tartott az RMDSZ farsangi bálja, amelynek a szórakozás, ismerkedés mellett célja volt az anyagi alapok megteremtése és propagandatevékenység lefolytatása. Mozgósító beszédek hangzottak el iskolaügyben, a nemzeti öntudatra ébresztés és az anyanyelvápolás témájában. Az incidensek nélkül lezajló bálnak hatalmas sikere volt. (A máramarosszigeti RMDSZ elnökének beszámolója az 1990. február 21-i gyűlésre.)

1990. február 18.

Zonda Attila találkozása Hamar Dániellel, az MDF országos tanácsának küldöttével és Kőbányai János íróval, az SZDSZ képviselőjével. Hamar Dániel a Muzsikás együttest is képviselte, amellyel egy koncertet beszéltek meg májusra. A két képviselő látogatásának célja az esetleges segélyek mibenlétének, sürgősségének és sorrendjének megállapítása. Ígéretet tettek továbbá az újság megjelentetéséhez szükséges kapacitás beszerzésére és Máramarosszigetre való eljuttatására. (A máramarosszigeti RMDSZ elnökének beszámolója az 1990. február 21-i gyűlésre.)

1990. február 20.

Megbeszélés Zonda Attila RMDSZ-elnök és Mihályi Péter között a történelmi Máramaros megye visszaállítása ügyében. A megbeszélésen nem született eredmény mivel Zonda kérését miszerint a *Memorandumot* aláírók nemzetiségét is tüntessék fel, a beszélgetőpartner nem fogadta el.

1990. február 20.

A borsabányai RMDSZ alakuló ülésére 3 vezetőségi tag utazott el: Zonda Attila, Terdik Károly és Gáspár Árpád. A gyűlésen csak 12 személy jelent meg, a választási gyűlést nem lehetett megtartani és ezért egy újabb kiszállást határoztak el március 18-ra. (A máramarosszigeti RMDSZ elnökének beszámolója az 1990. február 21-i gyűlésre.)

1990. február 20.

Megjelent a *Máramarosszigeti Napló* 5. száma, amely beszámol a máramarosszigeti MADISZ elnökének megválasztásáról Szöllőssy Tibor személyében. (Román Kinga: Célkitűzéseink közősek. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. febr. 20. 5. sz.)

1990. február 20.

A Maramureşana Vállalatnál a *Máramarosszigeti Napló* riportere és a vezetőség közötti beszélgetés felfedi a nehézségeket: elöregedett géppark, cserealkatrészek hiánya, a jelenlegi szervezési gyakorlat, amely felülről való kötöttséget eredményez és nem engedi meg a rugalmas alkalmazkodást. A gyár mérnökei javaslatokat is tettek: az elavult termékekről és a nem rátermett emberekről való lemondás, piackutatás, egy műszaki-fejlesztési csoport megszervezése, gépparkfejlesztés és a minőségi munka megfizetése. (Barabás László: Mérlegen a Maramureşeana – 7 kérdésre 7 szakember válaszol. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. febr. 20. 5. sz.)

1990. február 21.

Az RMDSZ vezetőségi ülésén Zonda Attila ismerteti azt, hogy az országos vezetőség elismerte a megyei koordinációs bizottságot és 2 küldött utazását jelentette be a Sepsiszentgyörgyi országos tanácskozásra. Megegyezés született arról, hogy Mazalik Alfréd és Román János készítik el a biográfiákat azokról a személyiségekről, akikről utcát neveznek el. A vezetőség továbbra is a nagybányai újsággal való kapcsolat fenntartása mellett adta le a

voksát. Ezúttal rendezték az RMDSZ-könyvtár helyzetét és a fizetett könyvtáros kérdését is. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 11. számú jegyzőkönyve. 1990. febr. 21.)

1990. február 24.

Zonda Attila és Gáspár Árpád képviselte a máramarosszigeti RMDSZ-t a sepsiszentgyörgyi országos RMDSZ-munkatanácskozáson. (A máramarosszigeti RMDSZ elnökének beszámolója az 1990. február 28-i gyűlésre.)

1990. február 27.

Megalakult a város legnagyobb szakszervezete a fafeldolgozó kombinátban. A gyár 14 részlegében kb. 6000 munkás dolgozott és ezek választották meg a szakszervezetük élére Vancea Gheorghe mérnököt. A szakszervezet vezető szervei a következők voltak: Tanács, Végrehajtó bizottság és az elnök. A gyűlésen megjelent munkások kérték az 5 napos munkahét bevezetését. (I. Ardeleanu-Pruncu: Constituirea sindicatului liber de la C.P.L. *Tribuna Marmăției*. 1990. márc. 11. 8. sz.)

1990. február 28.

Az RMDSZ vezetőségi gyűlése két újabb szakbizottság felállítását határozta el: Nyugdíjas és Etikai. Az első élére Takács Jánost választották, míg az utóbbi tagjai Pántlik Ferenc, Terdik Károly, Tóth János, Sarkady Lajos, Jóna Sándor és Olaru Magda lettek. Zonda Attila elnök kérdésre válaszolva elmondta, hogy a Mihályi Péterrel folytatott megbeszélések megfeneklettek, mivel Mihályi visszautasította a független Máramaros megyét kérő Memorandumban a nemzetiségek létezésének, kéréseinek megemlítését. Román János tanár gyerekek sürgős toborzását kéri a Dragoș Vodă Líceumban beinduló IX. osztályba. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 12. számú jegyzőkönyve. 1990. febr. 28.)

1990. március 2.

Háromnapos látogatásra Máramarosszigetre érkezett az MDF küldöttsége. A vendégek egy 50 000 forint értékű könyvküldeményt, 50 000 forintot a *Népszava* szerkesztőségétől, ruhákat és gyógyszereket hoztak. Az óvodának élelmet, játékokat, konyhafelszerelést hoztak az MDF Budapest VII. kerület (Erzsébetváros) részéről. Másnap az óvodában tartott ünnepség után a

vendégek ellátogattak Rónaszékre, majd délután találkoztak az RMDSZ vezetőségével. Az MDF-küldöttség tagjai szerint a párt célja a magyarság pártolása mindenhol, ahol élnek magyarok és szeretnék azt, hogy egy zökkenőmentes átmenet valósuljon meg, drasztikus, kommunista módszerek nélkül, Magyarországon és Romániában is. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. március 9.

Az RMDSZ vezetőségi ülésén a március 15-i ünnepek szervezéséről esik szó. A számos magyar résztvevő mellett román résztvevőkre is számítanak, sőt katonai díszőrség is szóba jött. Az MDF-től kapott jelvények hordása ügyében győzött az óvatosság és a vezetőség határozata szerint nem fogják azokat hordani. Az RMDSZ-könyvtár helyzete továbbra sem rendeződött. Március 15. utánra halasztották megoldását. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 13. számú jegyzőkönyve. 1990. márc. 9.)

1990. március 11.

A városi tanács a munkaügyi hivatalhoz 2554 személyt küldött az előző időszakban azzal, hogy munkahelyeket találjanak számukra. Február közepére összesen 1593 embernek (köztük 926 nőnek) találtak munkát. Gondot okozott az, hogy az említett személyek legnagyobb része szakképzetlen munkás volt. (I Ardeleanu-Pruncu: Angajații revoluției. Azi la C.P.L. *Tribuna Marmăției*. 1990. márc. 6. 8. sz.)

1990. március 11.

A *Tribuna Marmăției* román nyelvű hetilap beszámolt arról, hogy a város főutcáin újból működik a közvilágítás, igaz, a mellékutcákban még mindig gondok vannak. (O notă bună și o întrebare Primăriei. *Tribuna Marmăției*. 1990. márc. 11. 8. sz.)

1990. március 11.

A harmadik segélyszállítmány érkezett meg a napokban a városba a Gyógyszerészek Határok Nélkül francia szervezet révén. A Bernard Lepage által vezetett szervezet gyógyszereket és orvosi felszerelést, műszereket hozott, amit a városi kórházba, illetve a környező falvak rendelőibe vittek. (Mihai Dăncuș: Farmaciștii fără frontieră. *Tribuna Marmăției*. 1990. márc. 11. 8. sz.)

1990. március 12.

Az RMDSZ vezetőségi ülésén elhangzik, hogy Virág Dénes megyei főtanfelügyelő-helyettesnek és a város vezetőségének egyetértésével, az eljövendő magyar iskola számára a volt Leánygimnázium épületét jelölték ki. Az ukránokkal való kapcsolatfelvételre Gáspár Árpádot és Deák Jánost jelölték ki. Bejelentették a Hollósy Simon Vegyeskar első, bemutatkozó koncertjének időpontját: május 5. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 14. számú jegyzőkönyve. 1990. márc. 12.)

1990. március 15.

A pesti forradalom első szabad megünneplése Máramarosszigeten incidensek nélkül zajlott le. A résztvevők előtt Zonda Attila helyi RMDSZ-elnök méltatta a forradalom máramarosi hőseit, Asztalos Sándort és Móricz Sámuel, majd kitért azokra a viszontagságokra, amelyeken keresztülment az 1848-as emlékmű: „Vakbuzgó kezek még a betűket is kivakarták, mert Asztalos Sándor és Móricz Sámuel neveinek betűi főleg így március táján igencsak perzselhették elvakult szemeik retináit.” (A máramarosszigeti RMDSZ elnökének Zonda Attilának az ünnepi beszéde, 1990 március 15.; megjelent *Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc eseményei a történelmi Máramarosban* című munkában, Mazalik Alfréd szerkesztésében, 1999-ben.)

1990. március 20.

Az RMDSZ máramarosszigeti vezetői tiltakozó táviratot fogalmaznak meg Ion Iliescu részére a marosvásárhelyi eseményekkel kapcsolatban. Az országos vezetőség két képviselőjelöltet kér a Parlamentbe. Az RMDSZ vezetőségi gyűlése Zonda Attilát és Mazalik Alfrédot jelölte ki erre a feladatra. Elítélték a Vatra tevékenységét és elhatározták, hogy kerülik a provokációt, de igyekeznek tájékoztatni a románokat. Egyesek javasolták a kapcsolatfelvételt az ortodox papokkal, de a vezetőség nem értett egyet ezzel. Szöllőssy Tibor MADISZ-elnök beszámolt az ifjúsági szervezet kongresszusáról és megállapította, hogy a vátrás jelszavak ugyanazok a Ceaușescu jelszavaival. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 15. számú jegyzőkönyve. 1990. márc. 20.)

1990. március 24.

A *Kossuth Rádió* reggeli híreiben arról tudósított, hogy a máramarosszigeti RMDSZ székházát kiürítették, másnap – március 25. vasárnap – a szentmisék nem lesznek megtartva. A Vatra Românească erre a napra tervezett máramarosszigeti tüntetése elmaradt, habár a környék román falvainak lakosságát mozgósították. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárnak feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. március 25.

A helyi román nyelvű hetilapban interjú jelent meg a város polgármesterével, Stelian Morcovescu mérnökkel. A polgármester a legnagyobb kihívásnak a munkások elhelyezését és a lakóhelyek megteremtését nevezte meg. 150 lakás befejezésére tett ígéretet az év folyamán és bejelentette, hogy 28 kérvény érkezett a városházára magánszemélyektől, akik gazdasági tevékenységet szeretnének indítani. 6 darab kérvényt már megoldottak. Gondot okoz továbbá a meg nem művelt földek helyzete is. (Aron I. Deleanu: De vorbă cu ec. Stelian Morcovescu, primarul municipiului Sighetul-Marmației. *Tribuna Marmației*. 1990. márc. 25. 10. sz.)

Újabb segélyszállítmány érkezett a városba egy holland egyesület erőfeszítései révén (Wereldkinderen – A világ gyermekei), amely segélyek a Gyermekháza kerültek. A holland egyesület képviselői (Conny van den Berg, Jaap Loonstra, Adrian Waltjer Loonstra és Randi Lappóhn) egy rögtönzött előadást is bemutattak a zeneiskola koncerttermében. (Ion Ardeleanu-Pruncu: Interviu nostru – În anul 2000 România va arăta așa cum o vor face românii. *Tribuna Marmației*. 1990. márc. 25. 10. sz.)

1990. március 28.

Az RMDSZ máramarosszigeti vezetőségi ülésén felvetődik a javaslat, hogy az ukránokkal való tárgyalás és egyeztetés után közösen kezdeményezzenek kapcsolatfelvételt a Vatra-val. Zahoránszky Mihály alpolgármester szerint a városházán úgy tudják, hogy irredenta könyvek érkeztek a városba az RMDSZ szervezetén keresztül, és nagy port kavart az is, hogy a templomban elénekelték a magyar himnuszt. Szerinte kerülni kell a provokációt, keresni kell a tárgyalást a Vatra-val és nem szabad elfelejteni, hogy az iskola ügye fontos: nem szabad feláldozni semmiféle célból. A város magyar nyelvű lapja körüli állandó gondok foglalkoztatják még az RMDSZ vezetőit, valamint az egységes fellépés, a megosztás elkerülése. Villand Ernő szorosabb kapcsolatot javasol az RMDSZ és MADISZ között és

hiányol egy RMDSZ–MADISZ híradót. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 16. számú jegyzőkönyve. 1990. márc. 28.)

1990. március 31.

A Máramarosi Múzeum Apsai Mihály Emlékházában festménykiállítás nyílt Aurel Dan festőművész műveiből. (Anunțuri. *Tribuna Marmăției*. 1990. ápr. 3. 11. sz.)

1990. április 1.

Megjelent a *Máramarosi Napló* 10. száma 3000 példányban, ezúttal különszámként. Délután egy teherautónyi segélyszállítmány érkezett az NSZK-ból, amit az RMDSZ székházában raktak le. Másnap megkezdődött az adományok szétosztása az RMDSZ tagjai között. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. április 3.

A *Tribuna Marmăției* 11. számában megjelent egy aláírás nélküli cikk, amelyben az ismeretlen szerző(k) kijelenti, hogy véget ért az a korszak, amikor a másokra valló tekintettel nem lehetett elmondani a nyers igazságot: mi, románok mindannyian a Vatra Românească vagyunk. Egy féligazság ártalmasabb lehet, mint egy hazugság. Kimondják hát: vátrások voltunk (már több mint 2000 éve), vagyunk és leszünk. A hetilap szerkesztősége ezzel szolidaritást vállalt a szélsőséges szervezet eszméivel. (Sîntem cu Vatra Românească. *Tribuna Marmăției*. 1990. ápr. 3. 11. sz.)

1990. április 4.

A három nappal korábban április 1-jén érkezett segélyekkel kapcsolatban – a városban keringő hírek miatt, amelyek sértik a személyét – Takács János bizalmi szavazást kért. A vezetőség megerősítette funkciójában és megállapította, hogy a magyar választási jelölteket kompromittálni akarják. Gáspár Árpád beszámolt a vezetőségnek arról, hogy az ukránokkal a megbeszélés sikeres volt. Vita alakult ki arról, hogyan lépjen tovább az RMDSZ: támogassa Mihályi Péter román szenátorjelöltet, ha az illető a nemzetiségi problémák megoldásáért fog síkra szállni, vagy a megyei magyar szenátorjelöltet, Csíkyt kell támogatni. Egy másik dolog, ami vitára adott okot a vezetőségben az volt, hogy a pénzügyi helyzet még átláthatatlan, nincs könyvelő, a bevételek nyugtázása nem működik. Takács János szerint a választmányi gyűlés

létre kell hozza a pénzügyi bizottságot, mely foglalkozzon a probléma megoldásával. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 17. számú jegyzőkönyve. 1990. ápr. 4.)

1990. április 6.

Koradélután az RMDSZ-székházba erőszakosan betörték az összegyűlt romák és mindent elvittek. Közben megrongálták a székház berendezését, leltári tárgyait. Az iroda szüneteltette munkáját. Az események miatt a májusban megérkezett holland segélyeket a református parókián helyezték el (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. április 6.

Zonda Attila beszélt a *Máramarosszigeti Naplónak* az RMDSZ addigi munkájáról megemlítve, hogy kapcsolatot létesítettek a magyar testvérszervezetekkel (MDF, FIDESZ, SZDSZ) és a kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséggel. Az RMDSZ-tagok létszáma Szigeten és környékén kb. 6000 volt, amiből a városban 4000 tag volt. A tanügyi kérdéseket illetően optimista elnök bízott az önálló magyar iskola őszi indulásában. (Román J. Elemér: A város érdekeit kell szolgálnunk. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. ápr. 6.)

1990. április 6.

Szóllóssy Tibor MADISZ-elnök beszélt a Vatra Românească gyűlöletszító tevékenységéről, megállapítva, hogy messze állnak az európai gondolkodástól. Szerinte senkinek sincs szüksége semmiféle tűzfészekre. (Szóllóssy Tibor: Nem értem. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. ápr. 6.)

1990. április 6.

A kishatárforgalomnak köszönhetően új jelenség figyelhető meg a városban: megjelent a KGST piac, illetve – ahogy később nevezték – az orosz piac, ahol hiánycikket lehetett kapni, például szemes kávé, kakaó, csipősborsot, külföldi cigarettát, édességeket. Élelmiszereken kívül is nagy volt a választék, viszont az árak rendkívül magasak voltak. (Barabás László: A mi KGST-piacunk. *Máramarosszigeti Napló*. 1990. ápr. 6.)

1990. április 8.

Virágvasárnap a Városháza gyűléstermében találkoztak a volt politikai foglyok. A jelenlevők, akik már egyesületet is alapítottak az elmúlt időszakban, felelevenítették a múltat. Egyesek közülük keményen bírálták a kommunista rendszer kiszolgálóit, de a többség békésen kívánt részt venni az ország újjáépítésében. (Ion Berinde: Foștii deținuți politici. *Tribuna Marmăției*. 1990. ápr. 15. 12. sz.)

1990. április 14.

Ion Iliescu államelnökjelölt Máramarosszigetre látogatott. A másnapi újság beszámolt arról, hogy a 15 000 fős spontánul összegyűlt tömeg előtt Iliescu biztosította a jelenlevőket, hogy igazi demokráciát szeretne megvalósítani, olyat, amelyben a nép ellenőrzi a hatalmon levőket. A gazdasági újítás, az erőforrások jobb felhasználása szintén célkitűzése. A máramarosiaknak a turizmus fejlesztését, helyi autonómiát, sőt a jelenlegi közigazgatási egységek – megyék – módosítását is kilátásba helyezte. A tömeg lelkesen éltette a történelmi Máramarost és Iliescunak azt harsogta, hogy megszavazzák a májusi választásokon. (Gheorghe Mihai Bârlea: Domnul Ion Iliescu în municipiul Sighetu-Marmăției. *Tribuna Marmăției*. 1990. ápr. 15. 12. sz.)

1990. április 18.

Megbeszélés zajlik az RMDSZ vezetőségi gyűlésén a választási kampánnyal kapcsolatban. Megszervezik a választási körzetekbe kimenő személyek munkáját, szórólapokat készítenek, április 29-én Nagybocksóra, május 5-én Rónaszékre mennek a kiküldöttek. Mazalik Alfréd magára vállalta – Villand Ernő és Sarkadi Béla segítségével – a kampányiroda vezetését. A gyűlés határozatot fogad el az RMDSZ-kongresszusra kiutazó küldöttekről Zonda Attila, Mazalik Alfréd, Deák János, Gáspár Árpád és dr. Árvay György személyében. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 18. számú jegyzőkönyve. 1990. ápr. 18.)

1990. április 22.

Az RMDSZ választási stábja kinevezi a választási körzetekbe küldendő megbízottakat: Jóna Sándor, Szabó Zoltán, Nagy Ludovic, Soltész Béla, Takács János, Balázs Mihály, Mosolygó Gheorghe, Schrek Sándor, Kraszalinek Mihály?, Volosciuc Nicolae, Ferenczi Sándor, Lingvai Pál – mind Máramarosszigetre; Dembrovszki Károly – Hosszúmező; Ferenczy Árpád – Kistécső; Gotha József – Nagybocksó, Karácsfalva; Bodnariuc Alajos – Rónaszék;

Kolozsvári Béla – Aknasugatag; Sallak Amália – Borsabánya. (A máramarosszigeti RMDSZ választási stábjának gyűlése. 1990. ápr. 22. – 19. számú jegyzőkönyv.)

1990. április 25.

Mazalik beszámolót tartott az RMDSZ vezetőségi gyűlésén a nagyváradi országos kongresszuson tapasztaltokról. Kiemelte a jó választási szereplés fontosságát, megemlítve, hogy a magyarság jövője függ tőle. Rövid bemutató keretében ecsetelte a román állam asszimilációs politikáját és kijelentette, hogy a magyarok is követtek el hibákat, de képesek megvédeni magunkat. Ennek feltétele az ügyes és óvatos politizálás. Megszervezik a propagandisták munkáját, a plakátolást. Szó volt a tanügy helyzetéről és egy iskolát támogató alapítvány létrehozásáról. (A máramarosszigeti RMDSZ vezetőségi gyűlésének 20. számú jegyzőkönyve. 1990. ápr. 25.)

1990. április 29.

Megkezdődött az RMDSZ választási kampánya a környező falvakban. Az akció május 6-ig tartott. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. május 12.

Az RMDSZ képviselőjelöltjei találkoztak a máramarosszigeti tagsággal. Választási kortesbeszédet mondtak Zonda Attila és Mazalik Alfréd, majd ezt követően zenés kulturális műsor keretében felléptek a Református Ifjúsági Kórus, a MADISZ ének- és tánckara, a hosszúmezői táncgyűttes. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. május 16.

RMDSZ- és MADISZ-aktivisták plakátragasztó akciót szerveztek a városban, amely jól sikerült, habár a plakátok nagy részét ismeretlenek azonnal letépték. (Villand Ernő, az RMDSZ adminisztrációs bizottsági titkárának feljegyzései határidőnaplójában.)

1990. május 20.

Az országosan is jól szereplő RMDSZ máramarosszigeti képviselőjelöltje, Zonda Attila bejutott a parlamentbe. Az érdekvédelmi szervezetre 31 083 szavazatot adtak le, a megyei szavazatok 10,08 %-át.